

Soror E.A.S.

ALCHIMIA - THE DIVINE FEMININE OF THE CHEMICAL WEDDING OF CHRISTIAN ROSENKREUTZ

ALCHIMIA - HET GODDELIJK VROUWELIJKE VAN HET SCHEIKUNDIG HUWELIJK VAN CHRISTIAN ROSENKREUTZ

vertaling:

Ruud Muschter

∴

Groningen

muschter@home.nl
http://members.home.nl/muschter

27 juni 2012

INHOUDSOPGAVE

BRONVERMELDING

Alchimia - The Divine Feminine of the Chemical Wedding of Christian Rosenkreutz

http://www.pdfport.com/view/263419-alchimia-christian-rosenkreutz-and-the-divine.html

INLEIDING VAN DE VERTALER

In het zeventiende-eeuwse werk *Het Scheikundig Huwelijk*, ontvangt Christian Rosenkreutz een invitatie om als gast te verschijnen op een koninklijke bruiloft.

Reeds de openingspassage doet zeer veel denken aan de Annuntiationis Domini, ofwel de verkondiging door de aarts-

engel Gabriël aan Maria, dat Christus geboren zal worden. Beide afbeeldingen die ik hier heb opgenomen (de onderste is van El Greco), illustreren dat op een prachtige wijze. Let ook op de afgesloten kolf die in de bovenste afbeelding rechtsonder staat afgebeeld, met een kleine mens erin, waarover in een van mijn noten in de tekst meer.

Het Scheikundig Huwelijk (*Chymische Hochzeit. Algemeine und General Reformation der ganzen weiten Welt. Beneben der Fama und Confessio Fraternitatis der Loblichen Ordens des Rosencreuszes*, Straatsburg 1459), vormt een van de drie roemruchte geschriften van de Rozekruisers. De andere twee zijn de *Fama fraternitatis Roseae Crucis oder Die Bruderschaft des Ordens der Rosenkreuzer*, Cassel, 1614; en de *Confession oder Bekandnusz, der Societet und Brüderschafft R.C. An die Gelehrten Europae*, Cassel, 1615.

Christian Rosenkreutz vertrekt op de aangegeven dag, en arriveert in het kasteel. Daar ondergaat hij allerlei avonturen. Het geheel toont talrijke aspecten van de inwijdingsweg van de mystieke kandidaat, die gekenmerkt wordt door een innerlijke opwekking om te veranderen; het vertrek vanuit de vertrouwde wereld; de keuze die hij op een tweesprong moet maken tussen het pad van de witte of zwarte magie; de beproevingen; de tussentijdse oordelen door de hogere machten; de zwarte fase van de wanhoop (de Donkere Nacht van de Ziel, zoals Johannes van het Kruis die rond 1560 noemt); en het herrijzen en plechtig innemen van de rechtmatige plaats onder de verlichten.

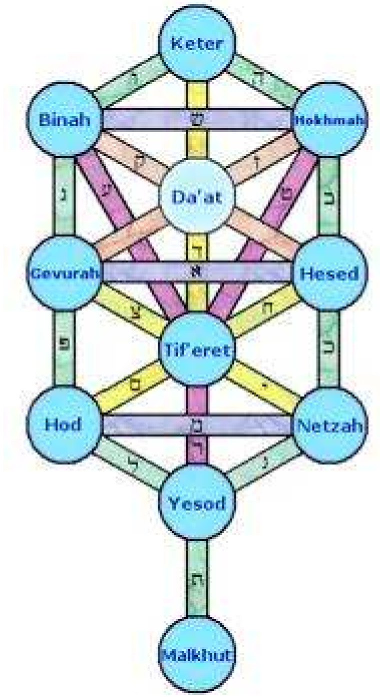
Tijdens het verblijf van Christian in het kasteel is een van de hoogtepunten, dat de - uiteraard alchemistische - koning en koningin gedood worden, en daarna herrijzen. De voortgangen tijdens het feest duiden op de alchemistische processen. Op een gegeven moment worden alle gasten op hun waardigheid letterlijk gewogen, en dan hetzij te licht, hetzij waardig bevonden.

Diverse vrouwelijke personages kruisen tijdens het feest het pad van Christian Rosenkreutz. Te noemen vallen de koningin, Venus en Binah.

Een prachtige passage is die, waarin Christian per abuis de ontklede Venus heeft aanschouwd. In het origineel van *Het Scheikundig Huwelijk* wordt overigens vermeld, dat Venus naakt achter een gordijn op een bed lag, wat niet in de huidige vertelling terugkeert. Belangrijk is, dat Christian voor straf dienst moet doen als poortwachter. Dit is echter zijn ware beloning. Hij denkt buitengesloten te zijn, maar is juist degene aan wie de hoogst belangrijke en eervolle taak is toebedeeld om de inwoners van het kasteel tegen indringers te behoeden, en - omgekeerd - ertegen te waken dat onwaardigen de heiligheid van het kasteel verstoren, en onbevoegd toegang krijgen.

Interessant is de parallel die de auteur trekt met de Sephirot van de kabbalistische boom. Met name de toren van waaruit Rosenkreutz op een gegeven moment moet zien te ontsnappen, samen met andere, geketende gevangenen die een touw toegeworpen krijgen, kan mijns inziens goed met de kabbalistische boom worden vergeleken. Vanuit de diepte van de kerker (de fase Malkhut van de kabbala), moet men zich opwerken - verzinnebeeld door zeven grote stadia van de kabbala - opwerken tot het hoogste niveau (de fase Keter van de kabbala).

Ter verduidelijking hieronder een weergave van de kabbalistische boom.

Voor de volledige tekst van *Het Scheikundig Huwelijk* moge ik verwijzen naar:
http://www.levity.com/alchemy/chymwed1.html

Ruud Muschter[1]

---

[1] Lid van de Grote Raad van de A.M.O.R.C. (Nederlandstalige Jurisdictie) van 21 maart 1988 tot 21 maart 2010.

ALCHIMIA - HET GODDELIJK VROUWELIJKE VAN HET SCHEIKUNDIG HUWELIJK VAN CHRISTIAN ROSENKREUTZ

"O Gij, die het universum onderhoudt
Van wie alle dingen voortkomen, tot wie alle dingen terugkeren
Ontsluier voor ons het gelaat van de ware spirituele zon
Verborgen bij een schijf van gouden licht
Opdat wij de waarheid kennen en onze gehele plicht vervullen
Tijdens onze reis naar uw heilige voeten."

Een verhandeling over Kosmisch Vuur, Alice A. Bailey

Er is al veel geschreven over de betekenis achter het zeventiende-eeuwse, allegorische verhaal *Het Scheikundig Huwelijk*. Het verhaal speelt zich af rond het alchemistisch avontuur van onze hoofdpersoon Christian Rosenkreutz, die op zijn pad wordt bijgestaan door verscheidene kleurrijke personages. Ik wil mij concentreren op de vrouwelijke rollen in dit gecompliceerde en raadselachtige verhaal, zonder wie Rosenkreutz nimmer zijn spirituele reis had kunnen volbrengen.

Het Rozekruiserpad is vol rijke symboliek, allegorieën en metaforen. Symbolen zijn een beknopte manier om een denkbeeld samen te vatten. Ze kunnen de meeste taalbarrières overstijgen, terwijl zij een innerlijke betekenis behouden. Goede symbolen lijken fundamentele denkbeelden te kunnen uitdrukken. Vele zijn ontworpen in een geometrische eenvoud. Die lijkt in tegenspraak te zijn met de schoonheid en kracht van getallen als fundamentele uitdrukkingen van het universum om ons heen. Juist deze eenvoud maakt *Het Scheikundig Huwelijk*, de derde publicatie van de Rozekruisers, toegankelijk. Het is geschreven als een sprookje, wat aansluit op de verbeeldingskracht en de

ziel ontvlamt. Niemand die het leest, ontsnapt eraan dat hij mentale verbindingen legt tussen hetgeen hij leest en hetgeen hij weet.

Het Scheikundig Huwelijk ontstond op een moment dat de gelijkheid van vrouwen veel te wensen overliet. Dit is een van de redenen waarom het boek zo verbazingwekkend is. De machtige vrouwen in dit verhaal, waarvan er verscheidene zijn, zijn gecompliceerd en zijn rijkelijk gehuld in een symbolische en alchemistische betekenis. Hun is niet een ondergeschikte rol toebedeeld, hetgeen indertijd wel het lot van vele vrouwen was.

Het verhaal begint ermee, dat Christian van een gevleugelde vrouw, gekleed in het blauw met gouden sterren, een uitnodiging krijgt voor een bruiloft. Haar vleugels hebben 'ogen', hetgeen alchemistisch aanduidt, dat zij een astrale vorm heeft; een visioen is; misschien een engel is; of dat zij kan worden beschouwd als een aspect van zijn hogere Zelf; of mogelijk is zij zijn anima. Door haar boodschap wordt duidelijk dat hij een reis moet ondernemen.

Aansluitend op dit treffen heeft Rosenkreutz een droom waarin het hem gelukt te ontsnappen uit de diepten van een toren die vol zit met geketende mensen. Dit kan worden geïnterpreteerd als de sephira, Malkuth *[de poort des doods; in de kabbala als de volledige tegenhanger van Keter. vert.]* Een oude man met grijs haar, 'vader' Chokmah *[ook: 'Hokhmah', wijsheid. vert.]*, of misschien de genadige Chesed *[ook: 'Hesed'; barmhartigheid. vert.]*, informeert de 'gevangenen' dat zij, wanneer zij zich kunnen vasthouden aan het touw dat op het punt staat naar beneden te worden gelaten, vrij zullen zijn. Op verzoek van een oude vrouw, Binah - de universele moeder *[een van de hoofdpunten in de kabbalistische boom. vert.]* - wordt een op een navelstreng gelijkend koord naar beneden gelaten. Het lukt Rosenkreutz om het te pakken te krijgen, en zo wordt hij een

Poraios de Rejectis - iemand die 'voortgebracht' is 'vanuit de geweigerden'.

Net als de gevleugelde boodschapper lijkt deze droom goddelijk geïnspireerd te zijn. Hij duidt op de gelegenheid die zich aan Christian zal gaan voordoen. Een gelegenheid die met zijn geheimzinnige uitnodiging voor de bruiloft verband houdt. Binah stuurt hem op de spirituele reis die hem wacht.

Nadat hij naar de bruiloft is vertrokken, stuit Christian al snel op zijn eerste grote obstakel. Hij moet beslissen welk van de gevaarlijke paden hij wil kiezen. Hij neemt even een pauze. Dan wordt zijn oog getrokken naar een zuiver witte duif. Hij wordt helemaal verliefd door de schoonheid ervan. In de Griekse legende was de witte duif een symbool voor Aphrodite, de godin van de liefde, wier Romeinse tegenhanger Venus was. Doch later meer over haar. De duif wordt ook gezien als een symbool voor de vrouwelijke Heilige Geest. De Maagd Maria, de moeder van Christus, ziet tijdens de Aankondiging een witte duif nederdalen uit de hemel, en haar lichaam binnengaan. In christelijke afbeeldingen kan men vaak vanuit de beeltenis van de duif zeven stralen zien uitgaan. Zeven is ook bij een andere vrouwelijk, goddelijk beginsel heilig, namelijk dat van Sophia.

Door de actie van een zwarte raaf - een symbool voor de aanvang van een alchemistische verandering - die een duif achterna zit, kiest Christian - in zijn ijver om de schone vogel bij te staan - zonder het te beseffen het pad dat hij moet nemen.

Nadat hij veilig bij het eerste portaal is aangekomen, toont hij zijn uitnodiging voor de bruiloft aan de eerste wachter. Deze laat hem doorgaan, waarna hij op het pad komt dat naar het tweede portaal voert. De route wordt gemarkeerd door lantaarns die zijn aangestoken door een jongedame die in de blauwe kleur van een uitzettende Jupiter is gekleed. Blauw is ook de kleur die

dikwijls met de Maagd Maria in verband wordt gebracht. Volgens de eerwaarde heer Johann Roten van de Marian Library, International Marian Research Institute van de Universiteit van Dayton, "is de donkerblauwe mantel van Maria van rond 500 n.Chr., van Byzantijnse oorsprong, en is het de kleur van een keizerin.[2] Bovendien wordt Maria, vanwege haar tenhemelopneming, gelijkgeschakeld met het uitspansel, het- geen eveneens haar blauwgekleurde gewaden kan verklaren, hoewel het zeker niet ongewoon is om Maria in andere kleuren afgebeeld te zien, met name in het rood.

De jongedame blijkt een gids te zijn op het pad dat zij verlicht. Zij moedigt hem aan voort te gaan. Haar rol blijkt ook verbonden te zijn aan die van de witte duif, van wie de vliegroute uiteindelijk de route van Christian bepaalde.

Nadat hij met succes door het tweede inwijdingsportaal is gekomen, moet Christian haast maken naar het kasteel, want de lantarens worden nu gedoofd. Slechts het licht dat wordt opgeworpen door de lantaren van de jongedame die hem gidst en vlak achter hem is, zorgt ervoor dat hij door de deur kan gaan, het kasteel in. De deur sluit vlak achter hem, zodat zijn jas ertussen komt te zitten. Dat herinnert ons eraan, dat een al te grote gehechtheid aan aardse bezittingen vaak een belemmering is voor het bereiken van spirituele doeleinden. De jongedame houdt de sleutel van de deur bij zich, zodat niemand zonder haar leiding naar binnen kan gaan. Het lijkt erop, dat iemand de entree naar het kasteel alleen kan vinden door zijn eigen kennis en de verlichtende hulp van deze vrouwelijke godheid.

Op dit punt maken wij kennis met het karakter dat bekendstaat als de Maagd. Haar naam lijkt verband te houden met de Maagd Maria of met talloze voorchristelijke maagdelijke godinnen,

---

[2] http://campus.udayton.edu/mary/questions/faq/faq12.html

zoals Artemis en Kore. Christian lijkt haar te herkennen, want hij zegt:

"Ik dacht, dat zij dezelfde was als die mij eerder had bijgelicht en de lichten had gedoofd. Maar nu droeg zij niet langer blauw, doch een glanzend sneeuwwit gewaad dat glinsterde van het zuivere goud.[3]

Wij leren, dat de Maagd dezelfde vrouwelijke figuur is die doorslaggevend was bij het geleiden van Christian naar het kasteel. Behalve dat zij nu in het wit gekleed gaat, is zij niet langer in de rol van de bijlichtende jongedame en gids op het pad. Bovendien lijken het wit van haar jurk en haar schoonheid de witte duif te weerspiegelen van wie Christian zo in de ban was, aan het begin van zijn missie. Als wij dan ook aankomen aan het einde van dag twee, realiseren wij ons, dat alle beslissingen die Christian moest maken in de achterliggende 48 uur, beïnvloed waren door dit vrouwelijke karakter met zijn vele facetten.

Op de derde dag draagt de Maagd een rode jurk met een witte gordel, en is zij getooid met een laurierkrans op haar hoofd. Laurier wordt gewoonlijk beschouwd als een symbool van overwinning. De altijd groene bladeren triomferen over het verval in de natuur. De hogepriesteressen in Delphi kauwde op laurierbladeren, waarmee zij gemakkelijker profetische visioenen en spirituele Verlichting ontvingen. Laurier wordt ook vaak gezien in verband met het symbool van de duif, want het verhoogt het gevoel van zuiverheid en eeuwigheid. In combinatie met het rood van haar gewaad, duidt het erop dat de Maagd een krachtige, doorslaggevende kracht vertegenwoordigt. Zij moet nu waarlijk het kaf van het koren scheiden. Het is tijd voor de ceremonie van 'het wegen der zielen'. Dit is

[3] The Chemical Wedding of Christian Rosenkreutz. Vertaald door Joscelyn Godwin met commentaar van Adam McLean.

klaarblijkelijk analoog aan de weegceremonie in de Hal des Oordeels van Osiris, zoals beschreven in het Egyptische Dodenboek. *["Voordat de priesteres op de drievoet ging zitten, schudde zij aan de daar staande laurierboom, plukte er bladeren af en kauwde ze. Zij was met lauwerkransen getooid en de drievoet was met kransen en twijgen van laurier bedekt. Het gebruik van laurier voor zulke doeleinden is ook aan onze somnambulisten bekend. De somnambuliste Kerner zegt, dat de laurier de magnetische kracht enorm versterkt. Zij raadt een zieke aan, in haar kamer lauriertakken voorhanden te hebben, en als zij zelf laurierbladeren in haar hand neemt, zegt zij: 'Het genot van laurierbladeren - ik weet het hooguit van de bladeren, omdat ik alleen die in mijn hand houdt - dient de mensen die aanleg voor de magische wetenschappen hebben, in zoverre dat die zich in hen meer ontwikkelt. Als een zwakke magnetiseur sterk wil inwerken, moet hij met laurierbladeren magnetiseren.'" Dr. Carl du Prel, Die Mystik der Alten Griechen, 1888. vert.]*

Aan wie er succesvol doorheen komt, reikt men een rood jasje uit, en hij wordt gekroond met de laurier van de overwinning. De onsuccesvolle kandidaten blijven ongesierd, worden gevangenen, en worden in een groep ondergebracht, afhankelijk van welk gewicht (deugd) er de oorzaak van was dat zij faalden voor de test.

In zijn commentaar wijst Adam McLean erop, dat er zes taken waren die naar dit stadium leidden, waarbij het wegen de laatste, zevende taak was. Voor degenen die niet al te vertrouwd zijn met *Het Scheikundig Huwelijk*, is het belangrijk om te benadrukken dat het overvloedig, zevenvoudig symetrisch is, en dat zeven een volmaakt getal is. In eerste aanleg is het gehele boek verdeeld over een periode van zeven dagen, wat de weerklank is van de zeven dagen van de schepping. [Strikt genomen, gaat om zes dagen, aangezien God op de zevende dag rustte.]

De Maagd toont gedurende het weegproces overduidelijk mededogen, want als een van de keizers de schalen doet doorslaan nadat het zevende en laatste gewicht wordt bijgeplaatst, is zijn teleurstelling direct merkbaar. Christian merkt dat de Maagd met hem meevoelt en met hem te doen heeft. Zij geeft haar mensen namelijk een teken dat zij de onfortuinlijke keizer niet moeten afvallen. Bij andere kandidaten is haar reactie ernstiger, want dan is zij de spirituele moeder van een kind dat niet voldoende aandacht heeft besteed aan de morele weg!

De rode kleur van de robe van de Maagd lijkt heel belangrijk te zijn. Alchemistisch gesproken, is vermiljoenrood een zeldzaam pigment van de kunstenaar, dat gemaakt is van kwiksulfide, een natuurlijke voorkomende samenstelling van kwik en zwavel - beide belangrijke alchemistische elementen die de energieën vertegenwoordigen van respectievelijk de maan en de zon. Het rood van de robe van de Maagd en de jasjes van de succesvolle kandidaten kan symbool zijn voor het feit dat zij, als individuen, 'in balans' zijn, omdat zij de waagtest goed doorstaan hebben en hun alchemistische reis gaan voortzetten. Dit wordt verder benadrukt door de tafel waar de succesvolle kandidaten vervolgens aanzitten, want deze is bedekt met rood fluweel waarop zuiver zilveren en gouden drinkbekers zijn geplaatst, die op hun beurt een balans suggereren tussen de maan en de zon.

Tegen het einde van de derde dag vraagt Christian aan de Maagd hoe zij heet. Zij antwoordt met een raadsel, waarvan het antwoord luidt: 'Alchimia', iets waarover de kenners van de Rozekruisers het over het algemeen eens zijn. Zij belichaamt de macht van de vrouwelijke alchemie. Net als de maan is haar vermogen tot veranderen grenzeloos, want zij is de vleesgeworden transformatie. Vergeet echter niet, dat de vele gezichten van de maan slechts worden onthuld door het licht

van de zon. Zeven jongedames voegen zich bij de zeven mannen, Christian incluis, alsof zij deze pooldans willen versterken. De jongedames zijn alle verschillend en spreiden een individuele persoonlijkheid ten toon, net als de fasen van de maan.

Adam McLean en John Courtis, die beiden hun eigen commentaren hebben geschreven bij *Het Scheikundig Huwelijk*, suggereren dat deze koningin nog weer een ander aspect is van de Maagd. McLean wijst ons op Rudolf Steiner, die deze koningin identificeerde als Theologia, waarmee de Maagd, Alchimia, aangevuld is. McLean vat dit zeer beknopt als volgt samen:

"De taak van Theologia is stellig, de mensheid een bewustzijn van de geest bij te brengen door naar boven te blikken en de wereld te verzaken, terwijl Alchimia de heilige wetenschap der verandering is, die niet vereist dat men het pad van het aardse gebied afwijst."[4]

Deze twee feiten ziet men vaak als aanvulling op de wijze Sophia, de bruid van Christus. Samen met Theologia en Alchimia hebben we een krachtige vrouwelijke driehoek, waaromheen het geheel van *Het Scheikundig Huwelijk* zich schijnt te ontvouwen.

Op de vierde dag ligt de nadruk nog veel meer op de polariteit. Christian wordt gesierd met het met juwelen bezette gulden vlies, op de achterkant waarvan geschreven staat: "Het licht van de Maan zal zo zijn als het licht van de Zon, en het zonnelicht zal zeven keer zo sterk zijn." Op een stoffelijk niveau ís het licht van de Maan in werkelijkheid het licht van de Zon, want de maan 'schijnt', door het licht te reflecteren dat door de zon wordt opgewekt. In dit opzicht is de zon beslist de bron van

[4] Ibid.

alles en kan zij worden gelijkgesteld aan Kether *[het verborgenste van het verborgene, ofwel de kroon in de kabbala. vert.]*. Van daaruit moet de emanatie reizen door zeven sephiroth voordat zij bij het lunaire gebied van Yesod aankomt. Het duidt op de verrijking die het krijgt door zichzelf op te delen in zeven verschillende sferen, waardoor het licht van Gods uitdrukking beter in staat is zichzelf te begrijpen. De voordelen daarvan worden via de maan teruggegeven, die als een grote reflector optreedt.

De vierde dag is de dag van het huwelijk, doch het is niet het soort huwelijk dat men zou verwachten. Christian wordt eerst geïntroduceerd bij de belangrijkste koning en koningin, in een schitterend vertrek dat glinstert van de kostbare gesteenten en goud, dat de kleur van de zon is. De gewaden van de koningin zijn zo oogverblindend, dat Christian nauwelijks een blik op haar kan werpen. De koningin kan worden gezien als de uitbeelding van Sophia *[de godin van de wijsheid. vert.]*. "Als een fijne mist komt zij op vanuit Gods macht, en is zij een zuiver uitvloeisel van Gods glorie (...), de helderheid die uit eeuwig licht stroomt, de vlekkeloze spiegel van Gods actieve macht, en het beeld van zijn goedheid." (De Wijsheid van Salomo, 7: 25-26).

Er zijn nog drie andere paren van koningen en koninginnen die bij elkaar gezeten zijn, waarvan ieder een van de drie andere tronen in de met juwelen bezette kamer deelt. We zien dat zij hun schitterende, sneeuwwitte gewaden verwisselen voor zwarte. Zwart is de kleur van de rouw, die in vele alchemistische teksten ook vaak wordt geassocieerd met een aanvang. Op gelijke wijze lijkt de zwarte raaf het begin van de reis van Rosenkreutz te markeren.

De leden van dit koninklijke gezelschap zijn, verontrustend genoeg, onthoofd en geplaatst in afzonderlijke lijkkisten. Dit

zeer tot ontzetting van Rosenkreutz en enige van zijn metgezellen. Dit wordt prompt gevolgd door het ombrengen van de beul, een zwarte man, wiens overblijfselen afzonderlijk in een kist worden gedaan. De Maagd stelt hen gerust, met de woorden: "Het leven van dezen berust nu in uw handen. Wanneer gij mij volgt, zult ge zien, dat deze dood leven geeft aan velen."[5] Dit is natuurlijk een fundamenteel juiste verklaring, want de eerste wet van de thermodynamica (onder voorbijzien aan de filosofische vraag hoe 'alles' hier in de eerste plaats gekomen is) stelt, dat energie noch kan worden geschapen, noch vernietigd. Ze kan alleen van vorm veranderen. Dit verschaft ons een passend voorbeeld van hoe wetenschappelijke en spirituele aangelegenheden onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn op een macrokosmisch en microkosmisch niveau. Het voornaamste verschil is hoofdzakelijk een kwestie van perspectief en schaal.

Gedurende de nacht moet de Maagd over de lichamen waken. Een handeling die stokoud lijkt te zijn. Door de dood 'geboren te laten worden', stelt zij daarmee zeker, dat ook het leven geboren zal worden.

Die nacht is Christian getuige van de geheimzinnige aankomst van zeven schepen. Ze worden opgevangen door De Maagd, die de zes lijkkisten waarin de drie onthoofde stellen zich bevinden met zich meevoert, alsook de kist die het lichaam van de beul bevat. In een scène die doet denken aan het oversteken van de rivier de Styx door de doden, worden de lijkkisten in de boten geladen, die terugkeren zoals ze gekomen waren. De Maagd lijkt de mantel van Hecate *[de driehoofdige godin van aarde, zee en lucht, maar ook van kruispunten van wegen. vert.]* te hebben omgehangen. In deze rol bij de uitvaart heeft zij de supervisie over het vertrek van de lichamen van de drie stellen, zodat zij zeker weet dat ze veilig onderweg zijn.

---

[5] Ibid.

Op de vijfde dag wordt een belangrijk vrouwelijk karakter, namelijk dat van Venus, vollediger geïntroduceerd. Haar verschijning op dit punt lijkt het ontbrekende stukje te zijn in de gehele cyclus van gebeurtenissen. We hebben aantrekkelijke jongedames gezien; de Maagd in een mededogende, moederlijke en leidende hoedanigheid; en de Maagd in een meer stokoude gedaante. Toch hebben wij nog steeds de krachtige bron gemist die hen allen tezamen bindt, en op zovele niveaus tot eenheid leidt: de kracht van de liefde.

Men vertelt ons, dat de deur naar de tombe van Venus pas de dag daaraan voorafgaand was geopend, want de lijkkisten moesten via haar kamer naar de schepen worden gebracht. Dit bevestigt opnieuw het verband tussen leven, dood en liefde. Het is interessant om ons af te vragen of we ook Venus kunnen beschouwen als een aspect van de Maagd. In elk geval lijkt zij de reeds goed ontwikkelde rol van laatstgenoemde te completeren. Wij weten dat de Maagd onafgebroken bij de lijkkisten bleef, dus moet zij ook in het verblijf van Venus zijn geweest. Misschien moet de slapende Venus gewekt worden door de aanwezigheid van de Maagd.

Merkwaardig genoeg is de tombe ook de schatkamer van de koning, en hoewel deze tombe versierd is met verbluffende en schitterende juwelen, lijkt de aanwezigheid van Venus erop te wijzen, dat de grootste schat die van de liefde is. Toch blijft het de vraag waarom deze grote schat terechtgekomen is in de diepten van het kasteel, en wel achter een deur waarvan ons verteld wordt dat die het grootste deel van de tijd goed gesloten wordt gehouden. Er is iets met deze kamer dat doet denken aan de kluis van Christian Rosenkreutz zoals die vermeld wordt in de *Fama*. Het altaar in het midden, een metalen plaat en een lichaam dat echt lijkt, hoewel het onzeker lijkt of er werkelijk leven aanwezig is. In de *Fama* bevat de kluis van Christian

Rosenkreutz vele geheimen. Er lijkt ook een fundamenteel geheim te zijn, een sleutel, die men kan vinden in de tombe van Venus. In beide gevallen lijkt een deel van die sleutel het geheim te zijn van het eeuwige leven.

Adam McLean stelt, dat het feit dat de kamer van Venus zo ontoegankelijk is, aan de andere bewoners van het kasteel ligt, die "niet in staat lijken om met de machtige, elementaire krachten van het vrouwelijke een positieve relatie aan te gaan."[6] McLean brengt naar voren, dat zij te gefocust zijn op het verheven nastreven van een abstracte wetenschap, waarvan hij meent dat die door het kasteel gepersonifieerd wordt. Dit gezichtspunt geeft in elk geval de gebeurtenissen van het echte leven van de 17e eeuw weer. Het was namelijk een tijd waarin de moderne filosofie en wetenschap een grote vlucht namen. René Descartes en Isaac Newton zijn slechts twee van de hoogst invloedrijke filosofen en wetenschappers die uit die periode voortkwamen.

Dit deel van Het Scheikundig Huwelijk kan men zien als een waarschuwing, namelijk dat bij het volgen van de nieuwe wetenschap iets spiritueels en moois verloren gaat, begraven wordt en misschien zelfs gevreesd wordt. Dit is het goddelijk vrouwelijke, dat waarneembaar is in de vorm van Venus die verborgen is achter een deur die van ijzer is gemaakt: het metaal van Mars en de mannelijkheid.

Terwijl Christian in dit vertrek is, merkt hij een speciale boom op een altaar op. Zijn page vertelt hem, dat wanneer deze boom - die voortdurend fruit lijkt te dragen en toch blijft smelten - volledig gesmolten is, Vrouwe Venus ontwaken zal en de moeder zal worden van een koning.

---

[6] Ibid.

Er is nog een andere deur in het vertrek, dit keer driehoekig en van koper gemaakt: het metaal van Venus. Rosenkreutz wordt door deze deur naar binnen geleid, tot in het binnenste heiligdom van Venus, haar slaapkamer, waar hij een glimp van haar opvangt terwijl zij daar nog steeds als een standbeeld naakt neerligt. Christian is er niet zeker van of zij werkelijk is. Dit is een bekend en eeuwenoud vraagstuk: hoe weten wij of liefde werkelijk is of niet; en of wat wij voelen, werkelijk de hand van Venus is of een illusie die voortkomt uit hoop.

Nadat wij de kamer hebben verlaten, komen wij opnieuw de Maagd tegen, die in het zwart gekleed is, doch nog steeds de lauriertak van haar ambt draagt. De uitvaart schrijdt voort. Christian is de enige persoon, behalve de Maagd, die weet dat de lijkkisten leeg moeten zijn, aangezien hij er getuige van was geweest dat ze de avond daarvoor vertrokken waren. Desniettegenstaande is er een begrafenisceremonie en worden de kisten in de grond geplaatst onder een stenen plaat. De banier van de feniks, het embleem van de wedergeboorte, wappert. De Maagd houdt een toespraak ter ere van degenen die verscheiden zijn, en zegt tegen Christian en zijn metgezellen dat het tijd is om mee te helpen dat ze opnieuw geboren kunnen worden. Ze worden naar wachtende schepen geleid, die hen meenemen voor een reis op zee. Onderweg komen zij sirenen, nimfen en zeegodinnen tegen, die hen proberen over te halen om te blijven en naar hun gezang te luisteren. De Maagd stemt ermee in, en de waterige, emotionele wezens zingen over de liefde:

'Waar komt onze geboorte vandaan?
Uit Liefde …
Dus mogen wij ook, door de vlam der liefde
Hen met vreugde opnieuw verenigen.
Daarom zal dit verdriet,
Tot de grootste vreugde,
Al volgen nog vele duizenden generaties,

Voor eeuwig getransformeerd worden.' [7]

Dit lijkt opnieuw het verband tussen liefde en de reis van de dood te versterken. Het lied raakt Christian diep, en hij zegt: "Ik werd mij ervan bewust, dat cupido ook op mij begon in te werken." De zang van de sirenen had hem betoverd en bracht hem in herinnering hoe belangrijk de kracht van de liefde is, wat tot hem doordrong door zijn ontmoeting met de diverse vrouwelijke gedaanten op zijn alchemistische reis.

De schepen arriveren bij de Olympustoren, een alchemistisch laboratorium dat in zeven niveaus is ingedeeld, waar het proces van de wedergeboorte op het punt staat te beginnen. Onder de leiding van de Maagd vangen Christian en zijn metgezellen het alchemistische proces van de transmutatie en transformatie aan. Zij doen dit, door te assisteren bij het destilleren van de lichamen van het koninklijke stel in een ei, waarin een vogel wordt uitgebroed die zichzelf moedwillig opoffert. Nadat zijn lichaam verbrand is, wordt zijn as aangewend in de volgende alchemistische fase.

Op dit punt stelt de Maagd dat Christian en drie anderen, luie, trage werkers zijn geweest. Ze zijn onthutst door deze beschuldiging, en de Maagd - die voordien steeds behoorlijk zorgzaam leek te zijn - blijkt nu plotseling tamelijk koud in de vernedering die ze hen doet ondergaan. Haar neerbuigende woorden zijn ongefundeerd, en blijken slechts een sluwe manier te zijn om Christian en drie van zijn andere metgezellen in de top van de toren te krijgen, en naar het volgende alchemistische stadium van hun missie. Bij hun aankomst vangt een oude man hen op, die hun lachend vertelt: "De mens weet nooit welke goede dingen God voor hem in petto heeft." Op dat moment treedt de Maagd binnen, kennelijk lachend om het gebrek aan vertrouwen dat zij in haar hebben.

---

[7] Ibid.

Christian en zijn drie metgezellen gaan aan de slag met de as van de vogel, en zo worden er twee kleine wezens geschapen, een jongen en een meisje. *[In de alchemie en magie is hier en daar sprake van een merkwaardig verschijnsel, namelijk het scheppen van een levend miniatuurwezen, de zogenaamde homunculus ('mensje'), ofwel een soort golem. In feite gaat het om een equivalent van reageerbuisbaby's. Deze magische verrichting zou het resultaat zijn van een geheime bewerking van lichaamssappen. Al in de derde eeuw n.Chr. is er sprake van (in de Visioenen van Zosimos). Er zijn zeer gedetailleerde beschrijvingen van, met name door Paracelsus in zijn De Natura Rerum, en het fijne is er nooit duidelijk van geworden. Minimaal gaat het om een allegorische beschrijving van de werkzaamheid van chemische stoffen. Toch wordt ook gezegd, dat de lijfarts van Lodewijk IV, Dr. Borel, er aan diens hof een reëel voorbeeld van heeft laten zien. vert.]* Zij worden gevoed met het bloed van de vogel, ontvangen hun ziel, en aldus worden een nieuwe koning en koningin geboren.

We lezen dat Christian, nadat iedereen teruggekeerd is naar het kasteel, beschouwd wordt als de 'vader' van de nieuwe koning. Ook weten we, door wat de page op de vijfde dag tegen Christian heeft gezegd, dat Venus de moeder zou worden van de volgende koning. Wordt Christian als de vader beschouwd vanwege al zijn harde alchemistische werk, dat tot hun geboorte leidde, of komt het doordat hij - door naar de slapende Venus te kijken - een band smeedde met het goddelijke vrouwelijke, dat van doorslaggevend belang was voor de gehele procedure? Ook was Christian de enige die op de hoogte was van het vertrek van de lichamen op de schepen onder auspiciën van de Maagd, in de nacht voorafgaande aan de uitvaartdienst. Ook was hem bekend, dat hij persoonlijk naar het kasteel geleid was door het licht van de jongedame in het blauw. Dit zijn allemaal krachtige, vrouwelijke archetypen dankzij welke Christian een bijzondere en bevoorrechte ervaring deelachtig werd, die hem lichtelijk

voorrang leek te geven boven alle andere mannen die eveneens met succes de weegtest doorstonden.

Na triomfantelijk te zijn teruggekeerd naar het kasteel, wordt Christian beloond, doordat hij tot Ridder van de Gouden Steen wordt geslagen. Dan ontstaat er een onverwachte wending in het verhaal. Net wanneer wij denken dat onze hoofdpersoon bij niemand meer kwaad kan doen, wordt aan de koning onthuld dat Christian op de vijfde dag een glimp heeft opgevangen van Venus. Hij heeft 'Isis Ontsluierd' *[de auteur verwijst hier niet naar de tekst van Het Scheikundig Huwelijk, maar naar de delen I en II van Isis Ontsluierd van de theosofe Mme. Helena Blavatsky, 1877.* vert.*]* gezien, een handeling die bestraffing vereist. Christian moet de plaats innemen van de eerste wachter bij het eerste portaal, waar hij dan zijn tijd moet doorbrengen met het voor zichzelf beoordelen wie wel, en wie niet waardig is om te passeren naar het kasteel.

Hoewel hij grotelijks teleurgesteld is, is zijn straf in feite zijn glorieuze bekroning. Deels omdat hij Venus heeft gezien en hij de macht van het vrouwelijke erkende en aanschouwde, konden de nieuwe koning en koningin opnieuw worden geboren. Hij heeft op bewonderswaardige wijze en getrouwelijk het pad van dienstbaarheid betreden, en wordt beloond doordat hij de kans heeft anderen te blijven dienen. Hij is een adept, een priester. Hij weet niets, maar toch is hij wijs.

Christian neemt dus de plaats in van de eerste poortwachter. Door dit prachtige, allegorische verhaal laat hij ons kennis na van de spirituele en alchemistische processen waardoor God werkzaam is en het universum zich ontvouwt. We kunnen zijn woorden lezen, die ons helpen om onze weg te vinden naar het alchemistische kasteel, waar ook wijzelf Venus kunnen ontdekken en waarnemen.

Het Scheikundig Huwelijk moet men niet zuiver zien als slechts een beschrijving van persoonlijke transmutatie, want dan lopen we het gevaar dat we een van de belangrijkste boodschappen van het boek missen, namelijk dat alles met elkaar verbonden is op grond van de wisselwerking tussen polariteiten. Want wanneer u een fatalist bent, zijn wij allen marionetten op Gods overbevolkte toneel, waar de draden in elkaar raken en paden al zijn uitgestippeld. Wanneer u in de vrije wil gelooft, moet u ook erkennen dat uw gedachten en handelingen anderen altijd beïnvloeden. En dan zijn de draden er opnieuw.

Het Scheikundig Huwelijk leunt zwaar op deze onderlinge verbanden. Dualistische manifestatie en een gelinkte symboliek ziet men overal. De Maagd kunnen wij vanwege haar interactie met Christian met zekerheid beschouwen als een aanvullende, evenwichtige kracht die hem aanvult. Als het boek geschreven was met omkering van alle geslachten, en wij zouden het pad volgen van een 'Christina' Rosenkreutz, zou het verhaal dan beduidend veranderen? Ik denk van niet, hoewel Eros dan boven in het kasteel zou zijn opgesloten, in plaats van helemaal beneden, want het is wel belangrijk dat wij ons de context en het tijdperk in herinnering roepen waarin deze geschiedenis geschreven werd. Misschien is dit iets voor een verdere gedachtewisseling?

De centrale pooldans van het huwelijk was niet die van de bruid en bruidegom, maar van de Maagd en Christian. Zij leidde en hielp hem vanaf het allereerste begin. Toch kon haar missie niet volbracht worden zonder de handelingen van Christian, want hun paden zijn onlosmakelijk met elkaar verstrengeld.

Adam McLean zegt in zijn commentaar op de vertaling van *Het Scheikundig Huwelijk* door Joscelyn Godwin, over de Maagd: "De verhouding tussen Rosenkreutz en de Maagd is in de actie het onderhoudendst. Het geeft er levendigheid en sprankeling

aan. Het is boeiend om deze schrandere, charmante, grappige en wijze Maagd te zien, terwijl zij ons met een behoorlijk pittig tempo door de actie heenvoert, de mannen plaagt en hartgrondig geniet van de rol die zij met hen speelt. Ze lijkt als persoonlijkheid zo levendig en ontwikkeld, dat zij, samen met Christian Rosenkreutz, mogelijk de enige figuren zijn in dit werk die overkomen als echte personen."

Deze zeer menselijke eigenschap, doet - samen met de meer etherische dimensie van de Maagd - sterk denken aan de Maagd Maria die gezegd wordt zowel een menselijke vrouw, alsook goddelijk te zijn. Bij nader inzien kunnen we gerust aannemen dat de slapende Venus ook een aspect is van het karakter van de Maagd, wanneer wij althans aanvaarden dat de Maagd ook de witte duif van de Heilige Geest was, en de heilige vogel van de godin van de liefde. We zien hier een goed ontwikkelde, evenwichtige, goddelijke, vrouwelijke gestalte met vele facetten. De Maagd Maria viel samen met Maria Magdalena; Artemis met Hecate; Kore Persephone met Demeter. Het roept een herkenbaar beeld op van de vrouwelijke goddelijkheid in verscheidene gestalten, van het seksuele, tot het koesterende, het ernstige en uitdagende. Dit zijn gezichten die, hoewel ze niet allemaal even aangenaam zijn, manifestaties zijn van de polaire krachten die neerdalen vanuit de hemelse driehoek van de Boom des Levens.

Terwijl de Boom des Levens op tegengestelden gebaseerd is, wordt vaak het belang van het volgen van de middelste tak benadrukt. Doch hoe kunnen wij weten waar het middelpunt is, zonder eerst te weten waar de uitersten zijn? En is het werkelijk mogelijk om ze te kennen vanuit een enkelvoudig gezichtspunt? Via onze omgang met anderen, die zowel goed als slecht kunnen zijn, ontdekken wij de sleutel tot het ervaren van die kanten van ons zelf. Persoonlijk denk ik, dat wij onze veelvoudige gezichten moeten omarmen en niet bang moeten

zijn voor de schaduwkanten van ons Zelf. Daardoor kunnen wij namelijk echt helder de middelste tak zien, die ons leidt op onze eigen alchemistische reis naar goddelijke liefde.